

SPRAAKWATER

DE AMBASSADES: EEN ONMISBARE SCHAKEL IN HET INTERNATIONALE WATERSPEELVELD

Joris van Oppenraaij*

■ Nederlandse ambassades wereldwijd worden bevraagd over waterproblematiek en dat is niet verwonderlijk, want te veel, te weinig of te vies water is eigenlijk het kernprobleem van duurzame ontwikkeling. Om deze stelling te versterken in het licht van mijn beperkte objectiviteit – ik ben immers werkzaam in de watersector – verwijs ik naar het World Economic Forum. In haar Global Risks 2015 Report worden water crises bestempeld als één van de belangrijkste bedreigingen voor de wereld. Nederland voegt op verschillende deelgebieden binnen de bredere waterproblematiek veel waarde toe, ook internationaal. ‘Water governance’ is daarvan een van de belangrijkste deelgebieden. Deze toegevoegde waarde in combinatie met de gigantische behoefte en vraag voor oplossingen voor waterproblematiek, heeft de Nederlandse overheid ertoe bewogen om als een van de eerste Westerse landen een agenda te formuleren waarbij hulp en handel op het gebied van water gecombineerd worden.

■ Het Water Ontwikkelingssamenwerking (OS) programma is een programma dat handen en voeten probeert te geven aan de combinatie van hulp en handel door de verbinding tussen de Nederlandse watersector en de lokale watersectoren in de OS partnerlanden te verstevigen. Het programma bestaat uit senior wateradviseurs, die op basis van hun kennis en netwerk in het desbetreffende partnerland en in Nederland de thematisch deskundigen op de ambassades adviseren over hoe de toegevoegde waarde van de NL water sector het best gekoppeld kan worden aan de vraag en behoefte in hun landen. Middels landenplatforms wordt de Nederlandse watersector tegelijkertijd verleid en gefaciliteerd om in die landen aan de slag te gaan.

Als programma coördinator van het Water OS programma merk ik bijna dagelijks hoe essentieel ambassades zijn voor het positioneren van de Nederlandse watersector in het buitenland. De inzet van de themadeskundigen op de Nederlandse ambassades in ontwikkelingslanden leidt tot werk voor de Nederlandse watersector. Dit varieert van

overstromingspreventie in een vluchtelingenkamp in Zuid Soedan tot industriële afvalwaterzuivering in de textielindustrie in Bangladesh en waterbeheer in de Mara in Kenia. Uiteraard geldt dit ook in ontwikkelde landen, zoals in het geval van de nasleep van orkanen in de Verenigde Staten. Op DutchWaterSector.com zijn voorbeelden te vinden van de activiteiten van NL partijen in het buitenland. De Nederlandse ambassades hebben in veel gevallen significant bijgedragen aan het welslagen van die activiteiten.

De rol die de ambassade speelt verschilt van geval tot geval. De ene keer financiert de ambassade een programma ter versterking van de capaciteit van lokale partijen, zoals het ministerie van water, en de andere keer brengt de ambassade partijen in contact met lokale partijen. Wat sowieso gebeurt – en dat is vaak niet erg zichtbaar, maar wel erg belangrijk – is de bilaterale relatie die een ambassade met een land onderhoudt. Dat speelt zich vaak niet alleen op het algemeen diplomatieke niveau af, maar vaak ook thematisch. Zo zijn er verschillende water specifieke ‘memoranda of understanding’, die hulp en handel

* Joris van Oppenraaij is Program Manager Business Development, Netherlands Water Partnership.

relaties tussen overheden versterken en op die manier ook het klimaat scheppen voor samenwerkingen tussen kennisinstellingen, lokale overheden bedrijven en NGO's.

Dit soort samenwerkingen zijn zeker niet altijd makkelijk en er bestaan geen blauwdrukken voor, maar ze zijn de enige manier om waterproblemen op een duurzame manier op te lossen. Afgelopen 2 november organiseerden we vanuit het Water OS programma een dag waarop het merendeel van de Water OS landenplatforms bij elkaar kwamen. Deze maakte onderdeel uit van de Amsterdam International Water Week, het 2-jaarlijkse evenement waarop Nederland het middelpunt van de wereld is op het gebied van water. Ook de Nederlandse ambassades waren daarbij vertegenwoordigd en daarom vind ik het illustratief om te verwijzen naar de paneldiscussie van de plenaire openingssessie plaatsvond. Een van de deelnemers was Jacqueline Barendse van WASTE. Zij reageerde op een stelling over de combinatie van hulp en handel. 'Dat is nog niet zo eenvoudig,' zei ze. 'Als je het alfabetisch bekijkt, in het Engels, dan ga je van aid naar trade, van de A naar de T. Dat is een proces, een weg die je aflegt. En daar zit de M van Market tussen. Die markt moet je dus in de tussentijd wel opbouwen, anders kom je nergens. Zonder markt geen handel,'

onderstreepte Jacqueline Barendse. Kennelijk worden er tegenwoordig mensen 's morgens wakker en denken: mooi, hulp is handel. Maar zo is het dus absoluut niet. Het is een ontwikkeling met een serie stappen die je allemaal moet zetten. En daar heb je een goed instrumentarium voor nodig. De vraag is natuurlijk: wie gaat dat betalen? Volgens Jacqueline Barendse kunnen en moeten bedrijfsleven én overheid op dat gebied allebei meer doen. Bovendien moet er volgens haar sprake zijn van een duidelijke visie, die weer leidt tot een handbreedte waarbinnen projecten moeten passen. Mohan Seneviratne van IFC sloot zich in belangrijke mate bij haar betoog aan en Maarten Gischler, senior wateradviseur bij Buitenlandse Zaken, benadrukte dat hulp en handel 'work in progress' is; we hebben nu als het ware versie 1.0.

Op naar versie 2.0 en 3.0 en mijn stelling is dat het daarbij gaat om drie elementen: een slimme mix van financiering, een cross-sectorale aanpak en het optimaal gebruiken van goede lokale netwerken. De Nederlandse ambassades hebben twee van die drie elementen – namelijk het financieringselement en het lokale netwerkelement – van nature in het DNA en dat maakt ze een onmisbare schakel in het internationale waterspeelveld! ■